

O scrisoare deschisă adresată ministrului Educației

Profilaxia ignoranței (II)

La examenul de bacalaureat se dau trei subiecte, al treilea fiind exclusiv de literatură română în evoluția ei istorică și estetică, așa cum e studiată în ultimele clase, a XI-a și a XII-a de liceu. Din 2009, de la înființarea Centrului Național de Evaluare și Examinare, timp de șapte ani, cifră cabalistică, subiectele erau bine concepute, cu excepția unor formulări eronate, asupra cărora spuneam că vom reveni, și dădeau posibilitatea verificării și aprecierii corecte a cunoștințelor de limba și literatura română la sfârșit de ciclu liceal. Subiectul I avea ca suport un text literar studiat sau la prima vedere, cu nouă itemi, care verificau cunoștințe de cultură filologică generală, de limbă și literatură, itemi ce priveau probleme de gramatică, ortografie, punctuație, vocabular, noțiuni de știința literaturii, genuri și specii literare, curente literare, probleme de versificație și stil, compoziție literară. Subiectul al II-lea le cerea elevilor să scrie un text sau un discurs de tip argumentativ pe o temă dată, care avea ca suport un text de tip aforistic, maximă, expresie sau afirmație celebră, un concept sau o situație dată. I-am spune mai bine eseu sau compunere liberă. Cu totul surprinzător și eronat, subiectul al III-lea cerea să se redacteze un eseu de tip structurat, menit să verifice lectura, înțelegerea și interpretarea cunoștințelor de literatură română acumulată de-a lungul anilor, răspuns ce are un caracter reproductiv și nicicum creator, eseistic, ce se urmărea prin subiectul al II-lea. Oricum, elevii s-au obișnuit cu formulările testelor simulative, subiectele erau mulate pe programele școlare de gimnaziu, liceu și bacalaureat, suficient de accesibile, iar procentul de promovabilitate a bacalaureatului a crescut simțitor de la an la an, în favoarea calității învățământului. Dar, a fost suficient un singur ciomag la un car de oale, ca să zădărnicească practicile bune și experiențele dobândite timp de șapte ani la examenele de bacalaureat. Un Ordin al ministrului Educației Naționale, nr. 3004/04. 01. 2017, Mircea Dumitru, schimbă radical structura subiectelor de limba și literatura ro-

mână, începând cu Bacalaureatul din 2018. Ministrul tehnocrat din guvernul lui Dacian Cioloș pornește de la un Test al Programului pentru Evaluarea Internațională a Elevilor (PISA) conform căruia 42% dintre elevii români nu înțeleg textul citit și se blochează la aritmetica de bază, în condițiile în care media europeană este de 20%, dar fără să țină cont că testul s-a făcut pentru elevi de 15 ani și că de la această vârstă ei mai parcurg încă o treaptă importantă a învățământului liceal. Drept urmare, pornind de la prezumția de analfabetism funcțional, jignitoare pentru un elev de clasa a XII-a, subiectul I la limba și literatura română, pe baza unui text nonliterar, verifică dacă absolventul știe să citească și să explice ceea ce a înțeles. Din același subiect cu cinci întrebări sau sarcini de lucru din itemul obiectiv (A) se mai rupe un alt item (B), considerat subiectiv, și se cere redactarea unui text argumentativ de 150-300 de cuvinte, pornind de la o afirmație sau informație din textul de bază. Subiectul al II-lea, același pentru toate filierele, profilurile și specializările, ca și subiectul I, are ca suport un text literar prin care li se cere să ilustreze o noțiune sau un concept de teorie literară (gen, specie, curent literar, noțiuni de compoziție, versificație și stil). Subiectul al III-lea, asemănător cu subiectul II, dar diferențiat în funcție de filieră, profil, specializare, constă în elaborarea unui eseu de minimum 400 de cuvinte și vizează aspecte de analiză tematică, structurală, stilistică a operelor literare studiate ce aparțin scriitorilor canonici, curentelor culturale/literare, perioadelor, speciilor literare și/sau tipurilor de texte menționate în programa de bacalaureat.

Următorii miniștri, numele lor nici nu mai contează din moment ce se schimbă numai stăpânul nu și ciomagul, preiau aida Ordinul de modificare a structurii subiectelor pentru bacalaureatul din 2018 și-l pilotează la simularea susținută în 2017, de elevi din clasa a XI-a, pentru a-i obișnui cu bacalaureatul din 2018. În noua structură, inferioară celei precedente, subiectul I, pornind de la

un text nonliterar (memorialistic, epistolar, jurnalistice, juridic-administrativ, științific, din domeniul audio-vizualului etc.) este superficial și inadecvat pentru un examen de limba și literatura română care trebuie să probeze și să explice virtuțile expresive, estetice, stilistice, literare ale cuvintelor (sinonime, omonime, arhaisme, regionalisme, cuvinte argotice, expresii etc.). După modul în care este conceput și formulat, subiectul I pornește de la prezumția jignitoare de analfabetism funcțional al absolvenților de liceu, cărora li se cere prin cinci întrebări să explice dacă au înțeles ceea ce au citit. Itemul B din cadrul aceluiași subiect, pornind de la o informație din text este un fel de eseu pe o structură dată, care ține locul subiectului II din vechea structură. Dezavantajul față de vechiul subiect II este că se cantonează și se limitează strict la informațiile din textul suport, fără ca să-i dea elevului posibilitatea de a-și etala propria sa personalitate, implicând în argumentarea temei date întreaga sa educație formală (din școală), non-formală (din afara școlii), și informală (din mai multe medii, pe căi diferite).

Programele școlare, manualele alternative și, în mod inevitabil, profesorii și elevii, unele ghiduri sau îndreptare didactice vorbesc eronat la subiectul al III-lea despre așa zisul eseu structurat, opus eseului nestructurat sau, fiindcă

asocierea nu sună bine, eseu argumentativ, când de fapt este vorba despre o compunere reproductivă după un text literar, un scriitor canonic sau o chestiune de literatură română învățată în școală.

Cu titlu preventiv mă simt obligat să repet și să fac câteva precizări terminologice strict necesare în profilaxia de multe ori vinovatei ignoranțe filologice. Între text, discurs sau text argumentativ și eseu relația nu este de concordanță (de identitate, incluziune sau interferență), ci de opoziție, de ceea ce în logica studiată și la unele profile de liceu se numește relație de coordonare, când în sfera unei noțiuni gen sunt reunite mai multe specii diferite. În cazul nostru, noțiunea gen, cu sfera cea mai largă, este textul. Încă din antichitate, specia cea mai obișnuită a textului oratoric (arta de a vorbi corect, frumos și convingător), dizolvat ulterior în cele trei genuri tradiționale: epic, liric, dramatic, era discursul. După domeniul de întrebuintare, discursul putea fi juridic, argumentativ și politic. Cu timpul orice discurs a fost numit text argumentativ. În afară de discurs, textul reunește în sfera sa și eseu. Eseul este o specie hibridă situată la limita între filozofia morală practică și literatură. A fost creat de Michel de Montaigne (Les essais, 1580) și este o încercare, după cum îi spune și numele (fr. essayer-a încerca), de a explica o anumită situație, morală, filozo-

fică, existențială, cu mijloace situate la limita dintre știință și artă, morală, filozofie și artă. Eseul are un pronunțat caracter subiectiv și probează mai ales originalitatea de gândire și simțire a autorului. Din această cauză i se mai spune compunere liberă sau creatoare, diferită de compunerea după texte literare, care are un caracter inevitabil reproductiv. Iată de ce e bine și trebuie să separăm cele trei noțiuni: text, discurs, eseu. Orice eseu sau compunere liberă, discurs sau text argumentativ este un text, dar nu orice text este obligatoriu discurs sau eseu. Ele se deosebesc cel puțin printr-o trăsătură caracteristică, distinctivă, de care trebuie să ținem seama, pornind chiar de la definiția lor, de preferință din dicționare de specialitate.

Din vechea structură hexametrică a discursului sau textului argumentativ, căruia unii îi mai spun eseu, elevilor li se cere să respecte azi cel puțin introducerea sau incipitul, în care să-și formuleze opinia față de problematica pusă în discuție sau despre importanța temei. Se cere apoi enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a cel puțin două argumente adecvate opiniei, eventual respingerea unor opinii adverse, urmate de formularea unei concluzii pertinente.

(va urma)

■ Prof. univ. dr. Paul MAGHERU

TELEKOM ROMANIA COMMUNICATIONS S.A.

Vinde o clădire comercială situată în Municipiul Oradea, Str. Transilvaniei nr. 7, jud. Bihor, compusă din:

- Teren în suprafață de 605 mp (din acte și măsurători);
- Construcție în suprafață construită de 444 mp și suprafață utilă de 1.207,49 mp.

Pentru vânzarea acestui imobil, Telekom organizează licitație cu oferta în plic închis.

Data limită de depunere a ofertelor este 24 aprilie 2019, iar perioada de desfășurare a licitației are loc în intervalul 28 martie 2019 - 22 iulie 2019.

Prețul de pornire la licitație este de: 381.000 Euro (la care se adaugă TVA).

Pentru mai multe detalii despre imobil și regulamentul licitației, vizitează-ne pe www.realestate.telekom.ro sau ne puteți contacta la telefon: 0766.686.668.

Persoanele interesate să participe la licitație pot solicita Caietul de Sarcini și pe adresa de e-mail imobiliare@telekom.ro

Condamnați încarcerați

Polițiștii din Nojorid au depistat și reținut un tânăr de 21 de ani, din comună.

Judecătoria Oradea a emis pe numele acestuia un mandat de executare a unei pedepse privative de libertate, fiind condamnat la 1 an și 8 luni de închisoare în regim de detenție, pentru comiterea infracțiunii de furt. Tot marți, polițiștii din municipiul Marghita au depistat și reținut un bărbat de

32 de ani, din Marghita. Judecătoria a emis pe numele acestuia un mandat de executare a unei pedepse privative de libertate, fiind condamnat la 1 an de închisoare în regim de detenție, pentru comiterea infracțiunii de conducere a unui vehicul sub influența băuturilor alcoolice sau a altor substanțe. Cei doi au fost încarcerați în Penitenciarul Oradea, pentru executarea pedepsei la care au fost condamnați.